

בית משפט השלום בבאר שבע

עש"א 37186-08-23 עזת אלקריני בע"מ נ' מס הכנסה

לפני השופט מנחם שח"ק

המערער:

עזת אלקריני בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד יואב ציוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל - רשות המיסים מס הכנסה
ע"י ב"כ עוה"ד דמיטרי קוגן

חקיקה שאוזכרה:

חוק לצמצום השימוש במזומן, תשע"ח-2018: ס' 4(א), 6, 6(ג), 8, 11(ב), 17, 25

חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975

פקודת השטרות [נוסח חדש]

חוק החברות, תשנ"ט-1999

חוק הממשלה, תשס"א-2001

פסק דין

המשיבה הטילה על המערער עיצום כספי מכוח [סעיף 6 לחוק לצמצום השימוש במזומן](#), [תשע"ח – 2018](#) (להלן: "החוק"), עקב קבלת המחאות שאינן כוללות את שם המוטב - הנפרע. הערעור הוגש בהתאם [לסעיף 17 לחוק](#) והמערער עותרת לביטול העיצום שהוטל עליה.

רקע ויריעת המחלוקת

1. המערערת היא נש"פ (נותן שירותים פיננסיים), שבין היתר עוסקת במתן הלוואות ובניכיון שיקים.
2. ביום 25.10.2022 ערכה המשיבה ביקורת ניהול ספרים במשרדי המערערת ובמהלך הביקורת נמצאו ברשות המערערת 6 המחאות בסכום מצרפי של 771,000 ₪ (להלן: "המחאות"), שלא כללו רישום של שם המוטב - הנפרע. יצוין כי נתפסה המחאה נוספת, אולם לגביה בוטל בסופו של יום עיצום כספי והיא אינה רלוונטית להליך הנוכחי.

3. ביום 27.11.2022 המליץ פקיד שומה באר שבע, להשית על המערערת עיצום כספי לפי החוק (בנוסף להחלטה על הטלת קנס מינהלי בגין אי רישום תקבול והמלצה להותרת החלטה על פסילת ספרים).

4. להלן פירוט ההמחאות שנתפסו, ולצדן סכום העיצום הכספי שהוטל, ביחס לכל אחת מהן (הטבלה נלקחה מכתב הערעור, ואין לגביה מחלוקת):

סכום השיק בש"ח	שם המושך	תאריך	שיעור העיצום	סכום העיצום בש"ח
156,000	ע.א. עסל יזמות והשקעות בע"מ	30.10.22	30%	46,800
14,200	ע.א. עסל יזמות והשקעות בע"מ	23.11.22	15%	2,130
212,000	ע.א. עסל יזמות והשקעות בע"מ	30.12.22	30%	63,600
212,000	ע.א. עסל יזמות והשקעות בע"מ	30.11.22	30%	63,600
124,800	מ.א.מ.א הסעות לחקלאות ולבניין	20.11.22	30%	37,200
52,000	מ.א.מ.א הסעות לחקלאות ולבניין	16.11.22	30%	15,600
771,000				228,930

5. ביום 30.10.2022 נשלח למערערת מכתב, הודעה על כוונה לחייבה בעיצום הכספי, אולם המערערת לא הגישה את טענותיה בנוגע לעיצום הכספי, במועד הקבוע [בסעיף 8](#) לחוק ועל כן ביום 20.02.2023 הוטלו על המערערת העיצומים הכספיים הנ"ל, בהתאם [לסעיף 6\(ג\)](#) לחוק, בסך כולל של 228,930 ₪.

6. המערערת נקטה בהליך ערעור קודם ([עש"א 57212-05-23](#)) ובדיון שהתקיים בפני מותב אחר ביום 22.06.2023 גיבשו הצדדים הסכמה, לפני משורת הדין, לאפשר למערערת להגיש טענותיה למשיבה, שתיתן החלטה לאחר מכן, שעליה במידת הצורך תוכל המערערת להגיש ערעור נוסף.

7. ביום 04.07.2023 הגישה המערערת כתב טענות למשיבה ופרסה את טענותיה ביחס לנסיבות קבלת ההמחאות ואת טענותיה נגד העיצום הכספי שהוטל עליה.

8. ביום 25.07.2023 התקיים דיון במשרדי המשיבה, שבמהלכו טענה המערערת גם בעל פה, בפני סגנית פקיד שומה באר שבע.

9. ביום 03.08.2023 ניתנה החלטה מנומקת להטלת העיצום הכספי על המערערת בסך של 228,930 ₪ בשל הפרה של הוראות [סעיף 4\(א\)](#) לחוק, קרי קבלת ההמחאות כשהן אינן כוללות את שם הנפרע. על החלטה זו הוגש הערעור הנוכחי.

10. המערערת טוענת בתמצית כי ההמחאות התקבלו שלא במסגרת עסקה, לא של ניכיון ולא של הלוואה. לטענתה ההמחאות נמסרו לה אך ורק על מנת לבדוק את יכולת הפירעון של חברות המושכות ובשים לב לסיכון הרב שבביצוע עסקת ניכיון והלוואה. עם זאת, בד בבד טענה כי ההמחאות נמסרו למנהלה מר עזת אלקריני (להלן: "אלקריני"), ערב קודם לביקורת, על ידי נציגי המושכות שביקשו לנכות את ההמחאות אולם כאמור הוחזקו

בשלב זה, אך ורק לבדוק את יכולת ההחזר ולא גילמו "כלי פיננסי" שניתן לעשות בו שימוש.

עוד טענה המערערת כי בפועל, ככל שעסקת הניכיון הייתה ממומשת המערערת הייתה זוכה אך ורק בעמלה בת 8,000 ₪, המגלמת כ – 1% מסכום ההמחאות, וממילא אין קשר בין סכום ההמחאות לבין הרווח שהיה צפוי למערערת בגינן.

בנוסף טענה המערערת כי פרוטוקול הביקורת בזמן אמת, לא כלל את כל העובדות הרלבנטיות, החיפוש לא נערך בנוכחות עדים והביקורת לא נערכה בנוכחות עורך דין ו/או רואה חשבון מטעם המערערת.

המערערת הוסיפה כי היא אינה "עוסק" כהגדרתו בחוק וממילא לא חלות עליה הוראות המסמיכות הטלת עיצום כספי וזאת לבד מהעובדה שלא דובר בעסקה כאמור.

המערערת הטעימה בנוסף כי כל עוד לא הוציא תחת ידו שר המשפטים תקנות בהתאם [לסעיף 11\(ב\)](#) לחוק, היינו כללים בדבר המקרים שבהם קיימת סמכות להפחית את שיעור העיצום הכספי, אין סמכות להטיל עיצום כזה, ולחילופין – גם אם קיימת סמכות להטילו, אזי לביהמ"ש סמכות להפעיל שיקול דעת שיפוטי ולהורות על הפחתה.

המערערת הוסיפה כי המשיבה הטילה למעשה כפל עיצומים שכן גם מושכות ההמחאות חויבו בעיצום דומה.

11. המשיבה טענה בין היתר כי אין רלבנטיות לשאלה האם עשתה המערערת שימוש בפועל בהמחאות, שכן כבר עם קבלתן כשהן נעדרות שם הנפרע, הן היוו אמצעי תשלום שניתן לעשות בו שימוש, בדומה למזומן, על ידי העברתו לגורמים צדדים שלישיים וזו בדיוק התופעה שהמחוקק ביקש להילחם בה. לטענתה, המערערת לא סיפקה הסברים מניחים דעת או ראיות ואסמכתאות משכנעות לתמיכה בטענתה על כך שלא בוצעה הפרה ואדרבא הודתה כי דובר בהתקשרות לשם ניכיון שיקים, ולגבי הטענה כי דובר בשלב של בדיקת יכולת פירעון בלבד, סברה המשיבה שהיא אינה רלבנטית, ומכל מקום לא הוכחה.

המשיבה הוסיפה כי היא פעלה באופן תקין מינהלית, שלא נפל פגם בהחלטה להטיל עיצום כספי וכי עומדת לה חזקת התקינות המינהלית.

המשיבה גרסה ש אין תפקידו של ביהמ"ש להחליף את שיקול הדעת של הרשות והביקורת השיפוטית מתמצית בשאלה האם הופעל שיקול הדעת בהתאם לכללי המשפט המינהלי התקין.

המשיבה דחתה את הטענות אודות פגם כלשהו בהליך הביקורת ו/או החיפוש. כמו כן, לדידה, החוק עומד בפני עצמו ואינו תלוי בהחלטת שר האוצר להתקין תקנות על פיו ובנוסחו הקיים, אין כל סמכות להפחית את העיצום, לא למשיבה ולא לביהמ"ש.

עוד ציינה המשיבה, כי אין כל רלבנטיות לשאלה מהו הרווח בפועל שהיה צפוי למערערת ככל שהיתה מושלמת עסקת הניכיון המדוברת.

12. דיון במעמד הצדדים התקיים לפני ביום 4.3.2024, כשבמהלכו שמעתי את טיעוני ב"כ הצדדים בעל פה. הצדדים חזרו על עיקרי הדברים שנכללו בכתבי הטענות, וכן הוסיפו דברים אחדים, שככל שיהיו רלבנטיים לצורך ההכרעה יוזכרו בהמשך.

13. יש לציין כי ב"כ המערערת טען בשלהי הדיון, כי יש מקום לקבוע מועד נוסף לצורך מיצוי הבירור העובדתי ואחר שבדיון הושם דגש לטענתו על מרכיב זה שבמחלוקת. המשיבה באמצעות בא כוחה, התנגדה לכך.

דיון

14. לאחר בחינת טענות הצדדים והאסמכתאות שהוגשו, מצאתי שדינו של הערעור דחייה.

15. בסעיף ההגדרות שבחוק, נקבע כי "עוסק" הוא "מי שמוכר נכס או נותן שירות במהלך עסקיו, לרבות מלכ"ר". המערערת ביקשה לעשות שימוש ב**חוק מס ערך מוסף**, תשל"ו - 1975, שבמסגרתו הגדרת העוסק היא שונה וכוללת החרגה של מי שהוא "מוסד כספי", וטענה כי בכך שבהגדרה שבחוק דגן לא נכלל מוסד כספי, משמע הוא לא עוסק. יש לדחות את הטענה. ההגדרה בחוק דגן מדברת בעד עצמה ומשהמחוקק לא מצא לנכון לקבוע כי עוסק מן הסוג של המערערת איננו "עוסק" לצורך החוק, ובחר לנקוב בהגדרה רחבה, אזי אין כל יסוד לצמצמה בדרך עקיפה מדבר חקיקה אחר.

אציין כי המשיבה טענה שהמערערת איננה "מוסד כספי" על פי **חוק מע"מ** אולם אין צורך להרחיב בעניין זה, לאחר שדחיתי את הטענה מטעם אחר.

16. הסעיף שעומד בלב המחלוקת בין הצדדים הוא **סעיף 4(א) לחוק**, שזו לשונו:

"לא ייתן עוסק ולא יקבל, במסגרת עסקו, תשלום בשיק בעבור עסקה או כשכר עבודה, כתמורה, כהלוואה או כמתנה, בלי ששם מקבל התשלום בשיק נקוב בשיק, כנפרע או כנסב, לפי העניין".

17. גם אם יונח שטענות המערערת אודות נסיבות קבלת ההמחאות הן נאמנות, אני סבור שהיא הפרה את הוראות **סעיף 4(א) הנ"ל**. כפי שצוין לעיל, המערערת למעשה מודה כי ההמחאות התקבלו במסגרת שלביה הראשונים של עסקת ניכיון אפשרית, ומדבריה עולה כי עסקה כזו כוללת מיניה וביה בדיקת איתנותו הפיננסית של הגורם המבקש את ההלוואה בתמורה להמחאות שיש לנכותן. גם אם בסופו של יום, עסקה כזו אינה יוצאת לפועל, אין הדבר שולל את המסקנה שההמחאות ניתנו "בעבור עסקה" כאמור בסעיף.

18. ע"פ סעיף ההגדרות בחוק, "עסקה" היא "מכירה או קנייה של נכס או מתן שירות או קבלתו", ו"נכס" הוא "מיטלטלין, מקרקעין וזכויות, לרבות נכסים בלתי מוחשיים", ו"שירות" הוא "כל עשייה בתמורה למען הזולת...". משמע, עסקה ע"פ החוק כוללת גם עסקה מן הסוג שהחלה לבצע המערערת מול מושכות ההמחאות. לבד מכך, החוק מתייחס באופן ספציפי לעסקאות ניכיון. כפי שצוטט, **סעיף 4(א) מתייחס להלוואה, ומורה כי "אין לקבל שיק בעבור עסקה או ... כהלוואה..."**. בסעיף ההגדרות מוגדרת "הלוואה" כ"כל עסקת אשראי וכן ניכיון שטר", כאשר "שיק" הוא "כשמצעותו בסעיף 73 **לפקודת השטרות**". סעיף 73 **לפקודת השטרות** (נוסח חדש) מורה כי שיק הוא שטר (חליפין).

19. בדיקת איתנות פיננסית של גורם המבקש ביצוע ניכיון מצויה בליבת העשייה של המערערת וחברות הדומות לה ובליבת תהליך השלמת העסקה. אין כל הצדקה להפריד בין השלב שבו מבקש הניכיון מוסר למערערת את ההמחאות שהוא מבקש לנכות והשלב של בדיקת יכולת הפירעון, לבין יתר שלבי העסקה, היינו אישור העסקה והשלמתה על ידי מתן ההלוואה, ובסופו של דבר הפקדת ההמחאות בבנק (ככל שההלוואה אינה משולמת באופן אחר).

20. בנסיבות הספציפיות של התיק הנוכחי, אין חולק כי המערערת קיבלה פיזית את ההמחאות המקוריות ולא הסתפקה בקבלת פרטי החברות המושכות, כדוגמת קבלת צילום המחאה ו/או פרטים אחרים שדי בהם בכדי לבדוק איתנות פיננסית. בכך שהתקבלו ההמחאות המקוריות, ובפרט כאשר דובר בלא פחות מ – 6 המחאות, שוודאי שלא נדרשות כולן על מנת לבצע אך ורק בדיקת איתנות כאמור, יש כדי להקטין עד מאוד את היכולת לקבל את הטענה שאלו נמסרו אך ורק לצורך בדיקת יכולת הפירעון, ויש להעדיף את הקביעה שדובר בשלב אימננטי בעסקת הניכיון המדוברת. יש להעיר עוד בהקשר זה שהמערערת אף לא הציגה אסמכתאות ואף לא טענה לכך שהמושכות של ההמחאות סובלות מקשיים פיננסיים כאלה ואחרים, שבסופו של יום היו מצדיקים דחיית בקשתן להלוואה. כלומר, לא ברור כלל שככל שלא הייתה מתבצעת הביקורת והיו נתפסות ההמחאות, לא הייתה מושלמת העסקה. הדבר מחדד את הקביעה שלעיל, על כך שקבלת ההמחאות ובדיקת ההיתכנות הן חלק מהותי בעסקה הכוללת.

21. לעניין [סעיף 11\(ב\)](#) לחוק, המסמיך את שר האוצר לקבוע מקרים ונסיבות שבהתקיימותם ניתן להפחית את סכס העיצום – איני סבור שניתן לקבל את עמדת המערערת.

ראשית, הסעיף קובע כי שר האוצר "רשאי לקבוע" מקרים שבהם יהיה מוסמך המנהל להפחית את העיצום ואינו קובע חובה כזו. לבד מכך, החוק עצמו קובע את התנאים להטלת העיצומים, לרבות שיעור העיצום הנגזר מסכומה של כל המחאה. החוק אינו מביא לידי ביטוי את עמדת המחוקק שלפיה קיימת הצדקה חיונית לקביעת כללים להפחתת עיצום והראיה שהמחוקק לא מצא לנכון להורות על דחיית כניסתו לתוקף של החוק, עד לאחר התקנת תקנות מתאימות, ולא מצא לנכון לקבוע מנגנונים חלופיים להפחתת עיצום למשך תקופת הביניים שעד התקנת תקנות כאמור. לעניין זה מתאימים דברי בית המשפט המחוזי [בעת"מ \(ירושלים\) 287-10 לנדמארק גרופ בע"מ נ' רשות ניירות ערך](#), שאמנם עסק בענייני ניירות ערך, ברם במהותם הדברים רלוונטיים גם לעניינינו (ההדגשה בקו תחתון אינה במקור):

"סעיף 52(ב) לחוק קובע כי "הרשות אינה רשאית להטיל עיצום כספי הנמוך מהעיצום הכספי הקבוע...". מלשון החוק עולה באופן ברור כי המשיבה אינה מוסמכת להפחית את סכומי העיצום הכספי שנקבעו בחוק. סמכות זו מסורה בידי שר האוצר, אשר נמנע לעשות בה שימוש. החוק אינו מחייב את השר להתקין תקנות להפחתת סכום העיצום, ותוקפו אינו מותנה בהתקנתן של תקנות אלו. היפוכם של דברים. החוק קובע באופן ברור את האופן בו יחושב העיצום הכספי

שיוטל על תאגיד, וממנו אין לסטות, עד שיעשה השר שימוש בשיקול הדעת המוקנה לו. לא למותר לציין כי הוראה זו עולה בקנה אחד הן עם עקרון הוודאות והן עם עקרון יעילות האכיפה. כב' השופט נ' סולברג נדרש לסוגיה זו בדיוק, ואלה דבריו:

"תקנות ההפחתה אינן חיוניות לצורך ביצוע החוק ... החוק במתכוונותו הנוכחית מגלם בתוכו את התנאים להטלת עיצומים ואת אמות המידה לקביעת שיעורם. ההפחתה היא עניין נלווה ולא הכרחי. כפי שהיטיב ב"כ הרשות להראות, נדונה בשעתו בוועדת הכספים בכנסת השאלה האם לעכב את אישור תיקון החוק לגבי העיצום כספי עד להתקנתן של תקנות ההפחתה. חברי הכנסת נתנו דעתם על העניין הזה והחליטו לאשר את הוראות החוק לגבי העיצום הכספי וליתן להן תוקף מחייב גם בטרם הותקנו תקנות ההפחתה (פרוטוקול ישיבת ועדת הכספים מיום 7.5.07).

הלכה למעשה, על-פי לשון החוק ועל-פי תכליתו, אפשר להפעילו גם בטרם הותקנו תקנות ההפחתה; ניתן להטיל את העיצום הכספי" (עת"מ (י-ם) 1092/09 **קבוצת ברן בע"מ נ' רשות ניירות ערך**, [פורסם בנבו] ניתן ביום 28.7.09, פסקה 5 לפסק הדין).

22. אוסיף, למעלה מן הצורך, כי לאור נסיבות תפיסת ההמחאות והעובדה שאלו נמסרו כאמור במסגרת עסקה ופוטנציאלית יכלו להיות מועברות לצדדים שלישיים בדומה למזומן, היינו יכלו לשמש כאמצעי תשלום מובהק, ללא תיעוד וללא יכולת מעקב ממשית, ספק רב בעיני אם היה מקום להפחית את העיצום הכספי שהוטל על המערערת, גם אם הייתה מסורה סמכות כזו למשיבה ו/או לביהמ"ש בהליך הנוכחי.

23. כאמור, גם אם נקבל את גרסת המערערת עצמה לנסיבות קבלת ההמחאות, מדובר בהפרה של **סעיף 4(א)**. למעלה מן הצורך אוסיף, שיש בסיס איתן לטענות המשיבה על כך שהמערערת במכתב הטענות שהגישה למשיבה (נספח 2 לערעור) לא הציגה ראיות מספקות בנוגע לטענות שהעלתה. גם בהליך הנוכחי המערערת הסתפקה בצירוף תצהיר קצר של מר חסן אבו אלעסל, הבעלים של אחת ממושכות ההמחאות שבמסגרתו הוא למעשה חוזר על טענות המערערת ואף מציין במפורש כי ההמחאות "נמסרו לחלפן הכספים לצורך קבלת הלוואה לשם רכישת מגרש".

לבד מכך, טענה המערערת בעל פה בפני המשיבה כעולה מהפרוטוקול שצורף.

כמו כן, כפי שציננה המשיבה בדיון לפני, יש חוסר מתאם בין דברי מר אלקריני בדוח הביקורת, שעליו חתום אלקריני, לבין האמור בערעור דנן. בערעור נטען כי ההמחאות התקבלו אצל המערערת, ערב קודם ליום הביקורת, היינו ביום 24.10.2022 וכך גם נרשם בתצהיר מר אלעסל שצורף ושהוזכר לעיל. מנגד, בדוח הביקורת מיום 25.10.2022 נרשם, מפי מנהל המערערת, כי מוסר ההמחאות הגיע אליו "לפני יומיים שלושה". אמנם ניתן להבין פערים כאלה ואחרים בזיכרון בחלוף הזמן, אולם במקרה הנוכחי הדבר מעורר קושי, שכן ככל שאכן ההמחאות התקבלו אצל המערערת מספר ימים לפני הביקורת, לא מובן מדוע לא הושלמה בדיקת איתנות הפיננסית של מושכות ההמחאות והדבר מחזק את ההנחה שדובר בעסקה לכל דבר.

משכך, אני מוצא כי בהתחשב בראיות שעמדו בפני המשיבה עובר למתן ההחלטה בדבר העיצום הכספי, המסקנה שבהחלטה, שדחתה את גרסת המערערת, היתה סבירה ותאמה את מצב הדברים הראייתי שהוצג לפני.

24. בכל הנוגע לטענה שעלתה בדיון על ידי המערערת, שלפיה על ביהמ"ש לבחון מחדש את החלטת המשיבה ואף בדרך של שמיעת ראיות בתיק, קרי ניהול הליך דה-נובו, אני מקבל גם כאן את עמדת המשיבה. מדובר בערעור מנהלי, ובמקרה זה ביהמ"ש של הערעור ממעיט להתערב ומתמקד בביקורת השיפוטית על המעשה המנהלי ותקינותו.

ההלכה בהקשר זה מסומכת היטב ב**עת"מ 45392-01-23 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' רשות ניירות ערך** (ההדגשה בקו תחתון אינה במקור):

36. ככל החלטה מנהלית, גם החלטת רשות ניירות ערך להטיל עיצום כספי על חברת החשמל מכוח חוק החברות נדרשת לעמוד בכללי המשפט המינהלי. בתוך כך, עליה להיות סבירה ומידתית ולהתקבל על סמך תשתית עובדתית מלאה [עניין **קווים**, פס' 13; **בג"ץ 389/80 דפי זהב בע"מ נ' רשות השידור פ"ד לה (1) 437, 421 (1980)** (להלן - עניין **דפי זהב**)].

37. בגדר מושכלות יסוד כי בבחינת סבירות ההחלטה המנהלית, בית המשפט אינו מוסמך להחליף את שיקול דעת הרשות בשיקול דעתו, ואין מטרת הבחינה לקבוע מהי ההחלטה שהיה על הרשות המנהלית לקבל, אלא אך להגדיר "מתחם סבירות" בגדרו עשויות לבוא כמה החלטות אפשריות. באופן משלים, בית המשפט יתערב בהחלטה המנהלית ובשיקול הדעת של הרשות רק מקום בו מצא כי החלטתה חורגת ממתחם הסבירות, באופן שניתן לומר עליה כי רשות סבירה לא הייתה מקבלת אותה [ראו והשוו: עניין **קווים**, שם; **בג"ץ 4838/17 אוניפארם בע"מ נ' מנהל רשות הגז הטבעי**, פס' 32 [פורסם בנבו] (4.1.2018) (להלן - עניין **אוניפארם**); עניין **דפי זהב**, עמ' 440-443; **דנ"פ 5387/20 רותם נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (15.12.2021), פס' 13-14 לפסק דינה של הנשיאה חיות ופס' 5 לפסק דינו של השופט שטיין; **בג"ץ 8173/21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל** [פורסם בנבו] (22.05.2022) (להלן - **בג"ץ 8173/21**), פס' 44-45 לפסק דינו של השופט שטיין ופס' 25 לפסק דינה של השופטת ברק-ארוז; **ברק-ארוז**, כרך ב, בעמ' 764-763].

38. עוד הובהר בפסיקת בית המשפט העליון, כי "תחום פרישתו של מתחם הסבירות משתנה בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה נתון, והוא נגזר - בין היתר - מטיב העניין העומד לדיון ומאפיוניה של הרשות המוסמכת" (**בג"ץ 2534/97 יחב נ' פרקליטות המדינה**, פ"ד נא (3) 1, 28 (1997); עניין **קווים**, שם). בהקשר זה, ככל שמדובר בשאלה בעלת אופי מקצועי רגולטורי, במסגרתה נשקלים שיקולים שבמומחיות, אשר מצויים בגרעין שיקול הדעת הרגולטורי של הרשות שהוסמכה לכך בדין - הרי שמתחם הסבירות יתרחב, ובהתאם יצטמצם מתחם ההתערבות של בית המשפט בשיקול הדעת המנהלי (עניין **קווים**, פס' 13, וההפניות שם).

25. אמנם, במקרה הנוכחי והחוק הנוכחי, מידת המומחיות הנדרשת מן הרשות בבואה להטיל את העיצום הכספי, אינה מרחיקת לכת, ותפקידה כולל בין היתר הפעלת הוראות החוק ופרשנותו, באופן שלבית המשפט אין נחיתות, ובוודאי שלא נחיתות מובהקת ביחס אליה, אולם כפי שהוטעם לעיל, הפעלת הסמכות בנידון דידן, הפעלת הוראות החוק ופירושן על ידי הרשות, נעשו באופן סביר והולם ואין הצדקה להתערבות בית המשפט.

26. יש לדחות גם את הטענה שהעלטה המערערת אודות כך שהמשיבה הטילה עיצום כספי גם על מי שמשכו את ההמחאות. מובן מאליו שאין מדובר ב"כפל עיצום" שכן המחוקק קבע במפורש שכל אחד מהצדדים להמחאה, היינו המושך והמקבל שניהם חשופים להטלת העיצום. אין כל יסוד ואף לא הגיון בטענה שהטלת העיצום על שני הצדדים להמחאה מגלמת כפל עיצום. תכלית החוק היא להרתיע הן את המושך והן את העוסק שמקבל את ההמחאה וככל שהדבר נעשה במקרה הנוכחי הוא תואם לחלוטין את הוראות החוק וכוונת המחוקק.

27. אני מקבל את עמדת המשיבה, גם בעניין "התועלת הכלכלית" של המחאות שנמסרו. איני סבור שיש משקל לשאלה האם מטרת ההמחאות הייתה לתשלום המגולם במלוא סכום המחאות או רק המחאות ניכיון שתעמודנה למערערת עמלה מסוימת. תכלית החוק היא למנוע אפשרות של הלבנת הון והעלמת מס ובהקשר זה שיעור התועלת הכלכלית שהייתה צפויה למי שקיבל את ההמחאות, אינו פרמטר רלוונטי. מובן כי חומרת ההפרה של החוק נגזרת גם מסכום ההמחאה לכשעצמו, שהרי מטרת החוק היא למנוע את ההשלכות הפליליות, בדמות הלבנת הון והתחמקות מתשלום מס (וכפי שיעלה להלן מעיון בהצעת החוק – ההשלכות הן גם ביטחוניות) של השימוש במזומן או בהמחאות על החלק. ברור כי ככל שמדובר בסכומים גבוהים יותר, פוטנציאל הנזק הטמון באותם אמצעי תשלום פסולים, גבוה יותר, וזאת ללא כל קשר לשיעור הרווח שיכול היה להפיק הגורם הנותן, או גורם המקבל, של אותו אמצעי.

28. להלן ציטוט מדברי הסבר להצעת החוק (הצעות [חוק הממשלה](#) 945 ו' באב התשע"ה, 22.7.2015), הרלוונטיים לעניינינו (הדגשות בקו תחתן אינן במקור):

"אמצעי תשלום נוסף המקל על העלמות מס והלבנת הון הוא סיחור שיקים, ובפרט - הסבת שיקים ותשלום באמצעות שיק בלא שם הנפרע ... בישראל ניתן כיום להסב שיקים בלא הגבלת הסכום או מספר ההיסבים, וזאת בלא תיעוד פרטי המסב והנסב. כמו כן ניתן לשלם בלא הגבלה באמצעות שיק על החלק. בשל האנונימיות הנלווית לפעולות בשיקים מוסבים ולשימוש בשיקים על החלק, וכן בשל הקלות שבהעברתם "מיד ליד", הם עשויים לשמש את המבקשים לפעול הרחק מעיני רשויות המס והרחק מעיני המערכת הפיננסית המהווה כאמור שומר סף בכל הנוגע למאבק בהלבנת הון ומימון טרור. השימוש בשיקים כאמור עלול אף להביא לבעיות נוספות: הצגת מחזורי פעילות פיקטיביים לצורך קבלת אשראי מהבנקים, מסירת השיק לידי גורמים שונים המעורבים בביצוע עבירות, לרבות עבירות הלבנת הון ומימון טרור או לגורמים בשוק המימון החוץ-בנקאי הלא לגיטימי, בלא ידיעתו של מושך השיק"

מטרת החוק היא למנוע תופעות אלה, ובכלל זה על ידי הטלת עיצום כספי מרתיע, שיצור תמריץ שלילי מצד עוסקים לפעול בניגוד לחוק ולצמצם את תופעת השימוש בשיקים ללא שם נפרע, וממילא לצמצום התופעות הפליליות הנגזרות מכך.

אין אפוא כל עילה להקל עם מי שקיבל את ההמחאה על יסוד כך שהוטל עיצום מקביל על מי שמשך אותה, ואין כל רלוונטיות לשיעור הרווח שהיה צפוי לגרוף מי שמשך או קיבל את ההמחאה, כאמור.

29. לעניין פגמים בביקורת ובחיפוש שנערך, לא מצאתי להם יסוד מספיק ואני מקבל את טענות המשיבה בהקשר זה. הטענות כלל לא הועלו במסגרת ההליך המנהלי בפני המשיבה, לרבות במסגרת מכתב הטענות של המערערת שהוגש למשיבה לאחר הדיון בהליך הערעור הקודם, כנזכר, וממילא לא ניתן לעשות בהן שימוש כעת, שכן בית המשפט בוחן את סבירות המעשה המנהלי, קרי את ההחלטה מושא הערעור בעת נתינתה, ואינו מברר את ההליך דה נובו. לבד מכך, המערערת לא ביססה כלל את ההנחה שהיעדר נוכחות של עו"ד או רו"ח מטעמה בזמן החיפוש מבססת פגם מהותי או פגיעה מהותית בזכויותיה. גם הטענות כלפי פעילות המשטרה בביצוע צו חיפוש שניתן נגד המערערת, לא נראה כי המשיבה היא הכתובת לטענות אלה, ובפרט בהליך הנוכחי, כאשר החיפוש המשטרתי התייחס להאשמות אחרות שהופנו כלפי המערערת ולא לעניין מושא ההליך דנן.

בהקשר של החוק ותפיסת ההמחאות, פעלה המשיבה בהתאם לסמכותה האזרחית, [בסעיף 25 לחוק](#), המתיר לה בין היתר "לדרוש מכל אדם למסור לו כל ידיעה או מסמך שדרושים לו לשם מילוי תפקידו... להיכנס למקום שהכניסה אליו דרושה לשם מילוי תפקידו ... ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים אלא על פי צו של בית משפט".

30. לעניין הטענה שפרוטוקול הביקורת אינו כולל את כל העובדות הרלוונטיות, ובפרט אי תיעוד בקשת נציג המשיבה לקבל מאלקריני את מס' הטלפון של מנהלי מושכות ההמחאות, שיחה שערך עם אחד מהם, וקיבל את גרסתו, התואמת את גרסת אלקריני, המשיבה לא התייחסה בתשובתה באופן ישיר לטענה זו. עם זאת, גם אם אניח שעובדות אלה התרחשו אך לא תועדו בדו"ח הביקורת, איני סבור כי הדבר יורד לשורשו של עניין, שכן גם בהנחה שגרסת אלקריני נאמנה, ההחלטה המנהלית תואמת את הנסיבות ואת הוראות החוק, שכן, כאמור, [סעיף 4\(א\)](#) לחוק הופר גם בהנחה שעסקת הניכיון הייתה מצויה רק בשלב בירור האיתנות הפיננסית של המושכות. לא זו אף זו, בסופו של דבר ניתנה למערערת הזדמנות מלאה להביא את דברה בפני המשיבה, ולצרף כל אסמכתא או ראיה שהן, לרבות עדויות של צדדים שלישיים, והיא אכן צירפה תצהיר כזה, כאמור, וממילא בכך שלא תועדה שיחה כזו או אחרת שהתנהלה טלפונית במעמד הביקורת, הגנתה של המערערת לא נפגעה עקב כך כן, ולא נשללה תקינות המעשה המנהלי הרלוונטי ובוודאי שלא במידה המצדיקה התערבות בו.

סוף דבר, הערעור נדחה.

המערערת תשלם למשיבה, בתוך 30 ימים, את הוצאות ההליך, בסך כולל של 2,500 ₪.

המזכירות תסגור התיק.

ניתן היום, כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.